

Література:

1. Клименко І. С.; Тарануха О. М.; Журавель О. В. Інтелектуальний капітал і ринок інтелектуальної власності в умовах інформаційної економіки: проблеми ідентифікації та оцінки. *Економіка та держава*. 2021. №5: с. 38-43.
2. Національна Стратегія розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні на період 2020-2025 роки. URL: https://drive.google.com/file/d/1oqjabxZiTempwJjaZsO1NoLt7fvP_qxj/view (дата звернення: 18.09.2022).
3. Шестаковська Т.; Яровой Т. «Управління інтелектуальним капіталом країни: світовий досвід та вітчизняні реалії». *Вчені записки університету «Крок»*. вип. 3 (59), листопад 2020. с. 89-96.
4. Ушенко Н. В.; Максименко Ж. В. Фактори формування та розвитку інтелектуального капіталу в Україні. *Атаманчук за цифрові трансформації у міжнародному туризмі як чинник економічного*. 2019. с. 242.
5. Каховська, О. В.; Зюзя, А. О. Формування інтелектуального потенціалу суб'єктів господарювання в національній економіці: теоретичний аспект. *Економічний простір*. 2020. с. 15-19.

Abstract: *The problems of the development of intellectual capital in Ukraine have been identified. It was noted that intellectual capital largely determines the possibilities and directions of the use of financial capital and material capital, is the primary basis and driving force of the formation of the "new economy". The reasons for Ukraine's slow transition to innovative development are analyzed.*

Keywords: *intellectual capital, innovative development, science, scientific and technological progress.*

*Науковий керівник – БІЛІЧЕНКО Олександр,
канд. екон. наук, доцент кафедри економічної теорії і суспільних наук,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

ЕЛЕКТРОННА ДЕМОКРАТІЯ В УКРАЇНІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

КРАСНОКУТСЬКА Лілія, здобувач вищої освіти

спеціальність 071 Облік і оподаткування

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація: *Досліджено концепції електронної демократії, яка побудована на основі застосування нових інформаційно-комунікаційних технологій в отриманні та поширенні інформації, політичній дискусії, ухваленні суспільно-політичних рішень. Проаналізовано впровадження е-демократії в Україні, успіхи та результати. Відзначено, що ефективність розвитку і впровадження інструментів електронної демократії в окремо взятій державі залежить від форми державного правління, типу політичного режиму, рівня розвитку технічної інфраструктури та інформаційного суспільства, ступеня захисту та можливості забезпечення інформаційної безпеки, рівня грамотності та свідомості громадян, публічної довіри.*

Ключові слова: *інформаційне суспільство, демократія, електронна демократія, діджиталізація.*

Основним механізмом забезпечення ефективності демократичної моделі державного управління є участь громадян у процесі державотворення і в усіх сферах суспільного життя. Протягом останнього десятиріччя швидкий розвиток сучасних комунікативних систем, поява нових інформаційно-комунікаційних технологій і соціальних мереж зумовили виникнення нових форм участі громадян у політичних і публічних справах і надали їм широкі можливості для здійснення цього права. За умов демократії ці можливості забезпечує електронна демократія.

Впровадження е-демократії як форми народовладдя в Україні пояснюється активним упровадженням новітніх технологій в усі сфери життя суспільства, у тому числі й державного управління. Діджиталізація, або так звана «держава в смартфоні», стала невід'ємною частиною життя кожної людини й прогресує з кожним днем дедалі більше [1].

Електронна демократія – форма суспільних відносин, за якої громадяни та організації залучаються до державотворення та державного управління, а також до місцевого самоуправління шляхом широкого застосування інформаційно-комунікаційних технологій. Ефективність розвитку і впровадження інструментів електронної демократії в окремо взятій державі залежить від форми державного управління, типу політичного режиму, рівня розвитку технічної інфраструктури та інформаційного суспільства, ступеня захисту та можливості забезпечення інформаційної безпеки, рівня грамотності та свідомості громадян [2].

Зараз в Україні електронна демократія швидко розвивається та набуває великої популярності серед громадян. Формування законодавчої бази для функціонування електронної демократії розпочалося у 2003 році, коли були прийняті закони «Про електронні документи та електронний документообіг», а також «Про електронний цифровий підпис». Передумовами для формування електронної демократії в Україні стало розширення доступу населення до Інтернету та інтенсивний розвиток ІТ-сектору.

15 травня 2013 року Кабінет Міністрів України ухвалив розпорядження «Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні», яким

передбачалися основні напрями е-демократії, а саме: удосконалення нормативної бази, використання новітніх технологій, формування культури комунікації, створення «Електронного парламенту», впровадження нових проєктів тощо.

У «Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» серед 62 реформ та програм розвитку держави як вектор безпеки визначено програму е-урядування [3]. Концепція е-урядування передбачає створення електронної управлінської системи на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях. Основні зусилля в розбудові е-урядування в Україні спрямовані на відносини «держава–громадяни», «громадяни–держава», «бізнес–держава», «держава–бізнес». Запровадження технологій е-урядування дало змогу:

- для громадян – мати доступ до публічної інформації та одержувати адміністративні послуги через мережу, брати участь у творенні і реалізації державної політики;
- для бізнесу – через мережу мати спрощений доступ до органів влади, співпрацювати з ними, що сприятиме економічному розвитку;
- для органів влади – підвищити оперативність, ефективність своєї діяльності, якість надання адміністративних послуг, залучити всіх громадян до процесу прийняття державних рішень.

За два роки Україна зробила значний прорив у цифровізації. Україна стала першою країною у світі, яка узаконила електронні паспорти й прирівняла їх до паперових. Зміна місця реєстрації онлайн, податкова в декілька кліків, електронні петиції, е-підпис у смартфоні, автоматична реєстрація ФОП і ще багато революційних для України та світу послуг уже доступні на порталі та в застосунку Дія — усе це стало можливим завдяки програмі Президента «Держава у смартфоні», яку впроваджує Мінцифра разом із іншими міністерствами та міжнародними організаціями. Наразі доступно 91 е-послуги починаючи від витягів та довідок закінчуючи реєстрацією кандидата на усиновлення дитини [4].

Певні кроки у галузі електронного урядування в Україні вже зроблено. Михайло Федоров під час презентації моделі «держава у смартфоні» зазначив: «Ключова мета зараз – визначити конкретні шляхи та механізми прискорення

реалізації цього амбітного проекту, зробити електронний уряд більш технологічним, зручним і суттєво збільшити кількість його користувачів. Нам потрібно реалізувати ідею «єдиного вікна», дати громадянам одну веб-адресу всіх наявних послуг, впровадити єдину систему авторизації та ідентифікації, зробити загалом усю систему більш орієнтованою на потреби громадян, впровадити уніфіковані принципи щодо дизайну та інтегрувати наявні електронні послуги в єдиний технологічний «фреймворк», що дасть змогу ще активніше залучати громадян до цифрового світу» [5].

Україна, незважаючи на складну політичну та економічну ситуацію, рухається в напрямі розвитку інформаційного суспільства та у напрямку е-урядування. У світових рейтингах щодо розвитку електронного урядування наша держава посідає 46 місце (United Nations E-government Survey 2022) [6].

Підбиваючи підсумки, можемо з упевненістю сказати, що загалом існуючий стан впровадження електронної демократії у публічне управління і адміністрування регіонального рівня в Україні може бути охарактеризоване досить позитивно. У даному контексті доцільно позитивно оцінити нормативно-правове забезпечення реалізації досліджуваного інструменту публічного управління, адже явище електронної демократії на сьогодні закріплено у правовому полі, йому надано нормативні алгоритми таких окремих механізмів як е-послуги, е-петиції, е-уряд.

Література:

1. Гедікова, Наталя Пилипівна; Гедікова, Наталія Филипповна. Демократія та електронна демократія: сутність, стан, перспективи розвитку. 2021.
2. Міхровська, Марина Станіславівна. Електронна демократія в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. Editor coordinator, 2021, 115.
3. Білецька, Тетяна Вікторівна. Електронне урядування та електронна демократія: світовий досвід та можливості впровадження в Україні. П 68 Правові засади організації та здійснення публічної влади, 2022, 53.

4. Дія – Державні послуги онлайн. Державні послуги онлайн | Дія.
URL: <https://diia.gov.ua/> (дата звернення: 28.09.2022).
5. UN E-Government Survey 2022.
URL: <https://publicadministration.un.org/en/> (date of access: 28.09.2022).
6. Табачук, А. Розвиток електронного урядування та електронної демократії в Україні. EAN 9786177843497, 2021, 281.

Abstract: *The concept of electronic democracy, which is built on the basis of the application of new information and communication technologies in obtaining and disseminating information, political discussion, and making social and political decisions, has been studied. The implementation of e-democracy in Ukraine, successes and results are analyzed. It was noted that the effectiveness of the development and implementation of electronic democracy tools in an individual state depends on the form of government, the type of political regime, the level of development of the technical infrastructure and information society, the degree of protection and the possibility of ensuring information security, the level of literacy and awareness of citizens, and public trust.*

Keywords: *information society, democracy, electronic democracy, digitalization.*

*Науковий керівник – ДОВГАЛЬ Олена,
д-р. екон. наук, завідувач кафедри кафедри економічної теорії і суспільних наук,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ. ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ

**ТІТАРЕНКО Анастасія, здобувач вищої освіти групи Б 3/1
спеціальність 071 Облік і оподаткування**

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація: *досліджено особливості формування місцевого бюджету, визначено вплив децентралізації на наповнення місцевого бюджету.*

Ключові слова: *децентралізація, місцевий бюджет, доходи, трансферти, об'єднані територіальні громади.*

Фінанси відіграють надзвичайно важливу роль у суспільстві. Саме вони є складовою частиною економічних відносин і водночас головним інструментом реалізації основних напрямів державної, регіональної та місцевої політики соціально-економічного розвитку. В умовах сьогодення органам місцевого самоврядування новостворених об'єднаних громад як ніколи важливо знати й розуміти природу місцевих фінансів, розбиратися в механізмі їх функціонування, уміти аналізувати ті процеси і явища, що пов'язані з формуванням, розподілом і використанням грошових фондів, бачити ті форми, методи й засоби, за допомогою яких можна найбільш повно використовувати місцеві фінанси як один з інструментів ефективного впливу на всі процеси соціально-економічного розвитку